

ג' ל י ר נ ד ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ע ר ו כ י ם ב י ד י נ ח מ ת ל י כ ו ב י ן ש נ ת ה א ח ת ע ט ר ה

י ן י ל ע ״ מ ו ס ד ת ו ר ה ו ה ש כ ל ה ל מ כ ו ג ר י ם ו ל נ ע ר
ה ס ת ד ר ו ת נ ס י מ ו ר ח י ב א מ ר י ק ה

מ ח ד ו ר ה מ י ו ח ד ת ב ט ב י ל ה ח ס ת ד ר ו ת ה צ י ו נ י ת ה ע ו ל מ י ת
ה מ ח ל ק ה ל ח נ ו ך ו ל ח ר ב ו ת ת ו ר נ י ם ב ג ו ל ה

ט"ז י"ח - כ'

שנפטים(תשי"ב)

א. טאלות ודייקים ברט"י

1. י"ח ד"ה טופסז

a. כידוע מפרט רט"י "כרגיל" מטעמות
טל מלה קטה או נדירה כהופיעה בפעם
הראשונה בתורה.
הסבר למה לא הסביר רט"י את המושג
טופט עד כאן ומה ראה להסבירו
בפסוקנו דוקא?
בדומה למקומנו עיין ברט"י:
בראשית י"ט י' ד"ה הפתח ולא פרט
המלה שהופיעה לראשונה בר' ד' ו'
לפתח חסאה רובץ וכן לא בפרק י"ט
ופתח החיבה.
בר' ל"ב ח' ד"ה ויירא ויצר לו ולא
פרטו כבר אצל ט"ו א' אל תירא אבנם.
סמות ז' י"ט ד"ה נהרות ולא פרטו
בבראשית ב' י' ונהר יצא.
במדבר ל"א י"א ד"ה בו ולא פרטו לפני
כן במדבר י"ד ג' נטינו וטפנו יהיו
לבו.

בא. נסה למצוא את הקבה המטוחפת לכך,
למה אחר רט"י בכל המקומות הנ"ל
בהסבירו מושג מסוים ולא פרטו עם
הופעתו הראשונה בתורה!

באא. בעל גזר אריה מקטה:

למה הוסיף רט"י אחר מלת "דיינים"
עוד: "הפוסקים את הדין", הלא ידוע
שכל דין פוסק את הדין?
נסה לענות לקושיהו.

xx ר' אליהו מורחי מפרט דברי רט"י אלה:
"האי 'וטפנו את העם' א"תתן לך קאי,
שהוא אל הממונה להוסיב דיינים, כאלו
אמר: מנה לך פוסקים וטפנו את העם
מטפס צדק וזה כטיהיו מומחים ודייקים.
מומחים - טידעו הדינים, ודייקים -
שלא יעזרתו הדין, ואיבו צווי לדיינים
טיטפנו צדק."
מניין לו טכך הוא וטאיין פרוטו טאל
הדיינים יחבר ויצוט לסמוט צדק?

2xx. י"ח ד"ה וטפנו את העם

x כ"ן קטה לו ומק תיקן במלוטו, "כמטענו",
והרי אם קירוט המלה כמטענה, מה צורך
לומר זאת?

3x. י"ט ד"ה לא תטה מטפס

והטוה דברים ד' ו' ד"ה ועטיתם: "כמטענו"
" י"ז ד"ט " דברי הסורה:
" רמטענו."

מניין שהמדובר על סחד לסמוט צדק,
דילמא על טוחד שלא לסמוט צדק ידבר?
לטאלה זו אפשר לענות שתי חטובות;
נסה לענות שתיהו!
ועיין תהלים מזמור ט"ד

4x. י"ט ד"ה ולא חקח טוחד

(טיט לב)

5. כ' ד"ה צדק צדק ולמה לא יפרשו כמסמנו שעל הדין לשפוט מסקט צדק?

ב. שחר.

כתובות ק"ה ע"ב: . . כי הא דשמואל הוה עבר במברא, אתא ההוא גברא יהב ליה ידיה (רש"י: וסמכו). אמר ליה: "מאי עבידתיך?" אמר ליה: "דינא אית לי." אמר לו: "פסילנא לך לדינא." (כגון שמואל סעבר פעם אחת על הגשר, בא אדם אחד ונתן לו ידו לסמכו בעברו על הגשר). אמר לו: "מה באת לסמכני?" א"ל: "דין יש לי." א"ל: "פסול אני לך לדין."

אמימר הוה יתיב וקא דין דינא. פרה גזמא ארישיה. אתא ההוא גברא וסקליה. אמר ליה: "מאי עבידתיך?" אמר ליה: "דינא אית לי." אמר לו: "פסילנא לך לדינא." (אמימר היה יושב בדין, פרה עוף על ראשו. בא אדם אחד וסלקו. אמר לו: "מה אתה?" א"ל: "דין יש לי." א"ל: "פסול אני לך לדין.")

ר' ישמעאל בר' יוסי הוה רגיל ארישיה, דהוה מייתי ליה כל מעלי שבתא כנתא דפירי (רש"י: סל פירות מפרדסו של ר' ישמעאל). יומא חד אייתי ליה בחמסי בשבת. אמר לי: "מאי שנא האידינא?" א"ל: דינא אית לי, ואמינא, אגב אורחא אייתי ליה למר, לא קביל מיניה. אמר: "פסילנא לך לדינא." אותיר' זוזא (זוג) דרבנן וקדיינין ליה. בהדי דקאזיל ואתי אמר: "אי בעי טעין הכי ואי בעי טעין הכי (רש"י: בכל אשר הולך ובא היה לבו לזכותו של אותו אריס. ובאין לו פתחי זכויות ואומר בלבו: הלואי ויטעון כך וכך ויזכה בדין.) אמר: תיפח רוחם של מקבלי שוחד. ומה אני שלא נטלתי, ואם נטלתי, שלי נטלתי - כך, מקבלי שוחד - על אחת כמה וכמה." (ר' ישמעאל היה אריסו רגיל להביא לו סל של פרות בכל ערב שבת. פעם הביא לו בחמסי בשבת. א"ל: "מה נשתנה היום?" א"ל: "דין יש לי ואמרת: 'בדרכי אביא לו למר.' לא קבל ממנו." א"ל: "פסולני לך לדין." הוסיב שני תלמידי חכמים ודנו דינו: עם שהוא הולך ובא היה ר' ישמעאל מתרחק: הלואי ויטעון כך והלואי ויטעון כך. אמר (ר' ישמעאל): תיפח רוחם של מקבלי שוחד! ומה אני שלא נטלתי ואם נטלתי מטלי נטלתי - כך, מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה.)

(התרגום העברי מתוך ס' האגדה לכיאליק רבניצקי)

1. הסכר, עד היכן הרחיבו חז"ל את המושג "שוחד"?
2. במה שונה ה"שוחד" שבמקרה האריס של ר' ישמעאל מסני המקרים הראסונים?
3. כיצד מראה המקרה הסליסי את כח הספעתו של השוחד (אפילו השוחד שלא נלקח)?

ג. כ' צדק צדק תרדף

ראב"ע	ד"ה צדק צדק
רמב"ן	" " " " עד ור' אברהם אמר
ספורנו	" " " "

1. מה בין שלשתם בפרוש פסוקנו?
2. מי מהם הולך בדרכו של רש"י?
3. לפי איזו מן הדעות מתפרש הכפל באופן הטוב ביותר?

החותמים שלא שלמו עוד דמי חתימת השי"כ במלואם, מתבקשים לעשות זאת בלי דחיי.

השאלות המסומנות X קשות והמסומנות AA קשות ביותר. שלח תשובותיך לנחמה ליבוביץ, ירושלים קרית משה.